

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

A. Diss. 6350

DUBIA
CIRCA HYPOTHESIN

ii

^{DE}
PRINCIPIO
JURIS NATURÆ,
ejusdemque Vindicias,
VIRI CUJUSDAM CELE-
BERRIMI,

communicata

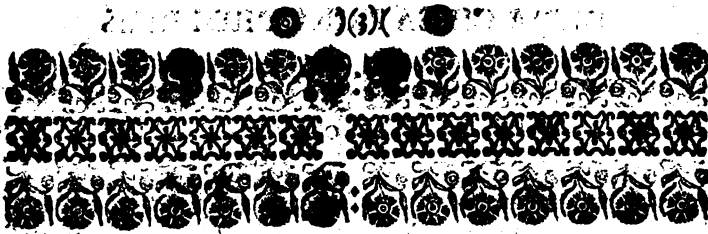
IAC. FRIDER. LVDOVICI,
J. U. D. & in Acad. Frider. Prof. jur. Extr.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Impensis JOHANNIS JACOBI SCHUTZII.

Typis Joh. Jacobi Krefii Typog. Acad.

Staatl. Bibliothek
Regensburg

B. C. D.

§. I.

Nnus est & quod ex-
currit, ubi *Tractatus* quidam *juris*
Gentium, quem *de principio juris*
naturalis unico, *vero & adaequato*
ediderat Vir Amplissimus & Con-
sultissimus, Dn. Samuel Cocce-
jus, Professor *juris* in Academia

Francosurteni Ordinarius atque longè celeberrimus,
ab Amico mihi transmittebatur, qui simul indicabat,
quod pars posterior hujus tractatus oppugnationem
eorum, quæ in *Delineatione historia juris naturalis* §.
101. *seqq.* dixeram, contineret, quamvis dicta Deline-
atio alteri cuidam, JOHANNI Ludovici, sine dubio
ex incuria Typothetæ in laudato Tractatu adscripta
esset.

§. II.

Deprehendi ex perlustratione, verum esse, quod

A 3

Ami-

4 DUBIA CIRCA PRINCIPIMUM JURIS

Amicus perscripserat, sed deprehendi simul etiam, Celeberrimum Autorem, quem & propter illustrem Parentem, veram Eruditionis Restauratorem, & propter propria merita summoperè colo, in Vindiciis hypothesos suæ ejusmodi specimen benevolentia suæ erga me edidisse, ut ex merito illud deprædicare vix possim. Et hic ipse benevolus Viri Consultissimi affectus calcari mihi addidit, quod dubia mea, quæ mihi adhuc circa Ejus hypothesin de Principio juris naturæ hujusque hypothesos Vindicias supersunt, per pagellas hæc communicare decreverim.

§. III.

Ut breviter & liquido de tota Controversia benevolo Lectori constet, ante omnia ritè formandum esse puto statum controversiæ. Et primò omnium quidem constare debet, quid per *jus naturæ* intelligatur. Equidem Vir Consultissimus *in tract. part. prior. p. 3. in f.* inter *jus naturæ* & positivum sive revelatum universale nullam vult agnoscere differentiam, quia utrumque ad omnes homines pertinet: me quoque non invasit ea arrogantia, ut mihi facultatem tribuam, præscribendi Viro Consult. qua ratione terminis & vocabulis uti debeat; interim tamen hoc observandum esse putarem, quod quemadmodum ille medius terminus, quem *d. p. 3. in f.* prout docet contextus, nec non *part. post. pag. 56. num. 5.* adhibuit, *jus naturale nihil aliud est, quàm quod DEUS (toti) humano generi*
cons-

confituit, ergò quicquid DEUS toti humano generi confituit, illud est jus naturale, juxta regulas conversionum Logicarum nullo modo procedit: ita quoque Vir Consultissimus ad minimum eò casu, ubi contra Grotium, in specie autem contra Pufendorff. (omnesque principium socialitatis defendentes, inter quos & ego nomen profiteor) disputare animum induxerat, vocabulum *juris natura* ita, opinor, capere debuisset, prout illud Pufendorffius aliique capere consueverunt, aliàs enim omnia, quæ adferuntur, eos planè non stringunt, quia rem diversam concernunt. Quod verò Pufendorffius, Grotius aliique jus naturale juri revelato opponant & distinctionem inter lumen rationis & revelationis etiam hac parte admittant, negari seriò non potest, cum omnia eorum scripta hac de materia edita idiptum ad nauseam usque repetant. Imò implicare ferè videtur, si quis sub vocabulo *natura* [prout juxta communem loquendi usum capitur] revelationem quoque complecti velit. Per Vocabulum *juris naturæ* ergò juxta eos, qui socialitatem defendunt, illud jus saltem intelligitur, quod ex *sola ratione* abstrahendò ab omni revelatione demonstrari potest.

§. IV.

Hoc unicum adhuc addo. Non video, quomodo defendi possit assertio Viri Consultissimi, quando *part. pr. p. 3. §. 3. dicit, quod jus morale* [revelatum,

6 DUBIA CIRCA PRINCIPITUM JURIS

nam de eo sermo est) *æque sit innatum, quam jus nature*, & quod, licet postea sit in scripturam redactum, non alia tamen fiat species. Quid enim sibi volunt verba Gentium Doctoris, quando *Rom. 7. v. 7.* de imbecillitate luminis nature conqueritur, *sc. cupiditatem non novisse, quod sit peccatum, nisi Lex dixisset, non concupisces?* an ergo Cupiditas sive Concupiscentia, de qua loquitur lex moralis revelata, etiam fuit innata? dubitari posset ex supposito universali modò adlato, nisi Apostolus quæstionem negaret, qui tamen in eadem Epistola *Cap. 2. v. 15.* *opus legis naturalis gentium cordibus inscriptum esse fatebatur.* Sed cur concupiscentiæ turpitudinem non dicit innatam esse? Certè ex nulla alia ratione, quàm quia illa socialitatem seu pacem externam non turbat. Quod ergo concupiscentia sit contra voluntatem divinam, de eo nemo dubitat; sed quod *cognosci* possit per solam rationem sibi relictam, illud cum Paulo negamus.

§. V.

Porro in eo convenire oportet, quid per *principium juris nature* intelligatur? De hoc enim nisi præcipuè solliciti simus, omnia confunduntur & quodnam denique sit objectum controversiæ nostræ, benevolus Lector intelligere nequit. Duo autem vulgò statuuntur principia, unum *essendi*, quod nihil aliud est, quam ipsa causa efficiens & prima origo, alterum autem *cognoscendi*. Sunt hi termini

NATURALIS EJUSQUE VINDICIAS. 7

mini ex Metaphysica desumpti, inquis ; imò fateor, redolent metaphysicam , sunt tamen recepti & ad hoc profunt, ut omnem homonymiam & lusum in vocabulo *principii* evitemus : quemadmodum & illud iterum tanquam indubitatum fundamentum suppono, veteres scholasticos, adversus quos omnes recentiores Scriptores juris naturæ disputarunt, terminis metaphysicis quam maximè fuisse immerfos & ergò ex illis principiis contra ipsos argumenta desumenda fuisse, & porrò Virum Consultissimum quoque juxta eadem de doctrinis memoratorum scriptorum judicium ferre debere.

§. VI.

Cuilibet autem, qui scripta principium juris naturæ concernentia quadantenus saltem perlustravit, ignotum esse non poterit, de utroque principio, essendi & cognoscendi, præcipuè autem de posteriore disceptatum fuisse. Plerimi ex Scholasticis *sancitatem voluntati divinae opponebant* eamque principium essendi constituebant ; hos refutavit Pufendorffius & omnia ex voluntate divina deducenda esse ostendit, quod & reliqui scriptores recentiores fecerunt, v. *Delincat. Histor. jur. nat. §. 68. seqq.* Non verò quicquam obstat, quod Pufendorffius terminis principii essendi & cognoscendi non semper utatur ; nec enim eo opus erat, quia tunc temporis terminos illos nemo confundebat.

§. VII.

2. DUBIA CIRCA PRINCIPIUM JURIS

§. VII.

Quod principium cognoscendi attinet, veteres Scholastici quando turpitudinem vel bonitatem alicujus actionis demonstrare volebant, *perseverantem* quandam crepabant, deinde vero partim ad jus divinum revelatum, partim etiam ad Leges positivas humanas recurrentes, exinde media suæ demonstrationis præbebant. Hanc methodum omnia pervertere & in demonstrandis præceptis juris naturalis ab omni Lege positiva abstrahendum esse, docuit Pufendorffius, aliàs enim disciplina juris naturalis nomen peculiaris & separatae disciplinae mereri non posset.

§. IIX.

Quid nunc, ut ad rem propius accedamus, contra defensores principii socialitatis ostendendum erat, an hoc: *Socialitatem non esse principium essendi*, id est, eam non obligare remoto DEO ejusque voluntate? an verò illud; *socialitatem non esse principium cognoscendi voluntatem divinam?* Prius certè non, quis enim tam stolidus fuit, ut voluntatem divinam tanquam principium essendi, à quo obligatio ad socialitatem unice profluit, non agnosceret? unde posterius saltem in quaestione manebit. *Per hanc sententiam* (de voluntate divina) inquit Pufendorff *de J. N. & G. l. 2. c. 3. §. 5. Deus quidem Auctor Legis naturalis constituitur,*

NATURALIS EJUSQUE VINDICIAS. 9

tur, de quo nemini sano dubitari licet; verùm illud adhuc in obscuro manet, unde demùm voluntas ista divina sit cognoscenda & quo indicio constare possit, hoc vel illud sub lege naturali Deum voluisse comprehendere, add. l. 2. cap. 4. §. 6. Quid clarius esse potest?

§. IX.

Interim tamen Viro Consultissimo nihilominus placuit, ut non solum in Disputatione inaugurali sua, sed etiam in tractatu deinde publicato hoc præcipue demonstrandum sibi fumeret, *socialitatem non esse principium essendi juris naturalis.* Sed cum contrarium nemo unquam affirmaverit, non opus etiam esse videtur, ut huic quæstioni immoremur. Duo tamen adducit Vir Consultissimus, quæ ipsum moverint, ut hoc respectu contra socialitatem insurgeret. *Primo* nempe *part. pr. p. 38. §. 39.* adducit, Grotium statuere, *Dari jus nature, etsi DEUS non sit,* addens, nullam profaniorum & in vita humana perniciosiorum, quæque profanis latius fenestram eludendo juri naturali aperiat, sententiam esse. Certè, si Grotius *per modum thesicos* jus naturæ absque DEO dari propugnasset, profana omninò & perniciosa ejusdem esset sententia; at verò cum hoc saltem *per modum fictionis* fecerit & statim expressè subjunxerit: *sine summo scelere dari non posse, quod DEUS non sit, v. proteg. §. 11. in tr. de I. B. & P.* ut sic nihil aliud, quàm fictio per impossibile, ut Philolophi loquuntur, remaneat; hinc, credo, tam proluxa & acerba refutatione opus non fuisse, præcipue cum Vir Consultiss. *part. post. p. 55. n. 3.* agnoscat, nec Grotium, nec alium quenquam, nisi Atheum, negasse, quod

B

quod DEO parendum sit, sed omnes illud supposuisse.

§. X.

Addit tamen *secundò d. p. 55. n. 3.* quod quamvis Grotius & Pufendorffius agnoscant DEI voluntatem, ipsi tamen eandem non agnoscant ut *primum & unicum* disciplinæ juris naturalis principium, quod pertinent, quæ *part. pr. p. 19. §. 8.* habentur, quod Defensores socialitatis voluntati divinæ aliud principium *adjungant & aggregent*, ac (prout porrò inferitur *d. part. pr. p. 26. §. 23.*) aliquid DEO *coævum* proponant, *quod totum genus humanum obligaret eiq̃e necessitatis legem imponeret.* Videt Vir Consultissimus, totius dubii resolutionem à diversa acceptione Vocabuli *principii* dependere. Aut enim loquitur de principio *essendi*, aut *cognoscendi*. Sin prius, (prout sentire videtur, quando de eo, *quod DEO coævum est*; mentionem injicit,) tunc Grotio & Pufendorffio aliquid imputatur, quod ipsis, prout ex eorum scriptis patet, nunquam in mentem venit. Interim tamen, ut onus probandi in me hac parte suscipiam, exigi nequit, quia defensoris vice fungor & præterea pro tam celebribus & eruditis viris præsumtio; quod tam absurdum quid de coævo DEI genus humanum obligante non statuerint, tam diu militat, donec contrarium probetur, & liquidò quidem, non autem per interpretationem à mente eorum planè alienam.

§. XI.

Quod si verò Vir Consultissimus Grotium & Pufendorffium in eo peccasse putat, *quod præter principium essendi unicum*, verum & adæquatam (voluntatem

NATURALIS EJUSQUE VINDICIAS.

tem scilicet divinam) *adhuc principium cognoscendi statuerint*; seu, ut ipsi loqui placuit, *adjunxerint & aggregaverint*; tunc certè non video, quid simus resposuri, si quis Virum Consultissimum ejusdem & gravioris adhuc imputationis reum esse diceret. Grotius & præcipuè Pufendorffius *unum* saltem principio essendi adjungunt & aggregant principium cognoscendi, sed Vir Consultissimus in tractatu suo, [nam in Disputatione ipsa nihil fere hac de re dictum erat] *part. prior. quest. 3. pag. 46. seqq.* eidem principio essendi *sex* principia cognoscendi (sive probandi, nam hæc synonyma sunt) adjungit & aggregat, scilicet *Verba DEI, actiones Creatoris, finem actionis necessarium, mediæ necessitatem & naturam perfectissimi Creatoris.*

§. XII.

Ex his adductis patet, DD. hætenus inter se non disputasse de principio *essendi* unico, vero & adæquato, voluntate scilicet divina, quam omnes pro tali agnoverunt & adhuc agnoscunt, sed de principio *cognoscendi*, quod illud etiam unicum esse debeat, ubi tamen Vir Consultissimus unius locò sex substituit. Omnia ergò, quæ in integro tractatu de memorato principio essendi adducuntur, ambabus manibus largimur & largiuntur omnes scriptores recentiores, neque ergo opus est, ut singula percurramus, quæ hac parte adducta fuerunt. Illud ergo unicum restat, ut, quia Vir Consultissimus principium socialitatis etiam tanquam principium cognoscendi admittere noluit, nonnulla adhuc adferamus, quæ ad illustrationem eorum, quæ in *Delineatione historiae juris divini* diximus pertinere videntur.

§. XIII.

Ad duas autem classes referri possunt, quæ Viro Consultissimo contra principium socialitatis adferre placuit. *Primum* ipsius argumentum *part. post. p. 6. num. 27.* hoc est, dictum principium ideo non esse adæquatum, *quia non omnia bella, licet turbent pacem externam, prohibita, sed quadam maximè licita sunt,* quem in finem ad Grotium de *I. B. & P. lib. I. C. 2.* provocat. *Secundum* argumentum exinde desumit, *quia multa* [ex ipsius hypothefi]: *sunt contra jus naturæ, quorum tamen turpitude ex principio socialitatis deduci neustquam potest,* in cujus argumenti probatio ne passim in Disputatione inaugurali, nec non in tractatus sectione utraque prolixè occupatus est. De singulis ordine & breviter agemus.

§. XIV.

Quod *Primum* attinet, res iterum distinctè & absque confusione decidi nequit, nisi diversa bellorum genera ab invicem separemus. Notum enim est, alia bella *offensiva*, alia autem *defensiva* appellari. Ergo si Vir Consultissimus aliquid contra principium socialitatis cum effectu inferre voluisset, hoc probare debuisset, quod dicti principii Defensores bella *offensiva* (quippe quæ sola pacem externam *turbant*) jure naturæ licita & permissa esse assererent. Hoc autem nunquam faciet. Locus etiam, quem ex Grotii *l. 1. C. 2.* citavit, ipsi non proficit. Loquitur enim Grotius in *§. I. n. 7.* expressè hunc in modum, quod contra societatis naturam non sit, sibi prospicere atque consulere, *dum jus alienum non tollatur*, & proinde nec vis, *quæ*

NATURALIS EJUSQUE VINDICIAS.

quæ jus alterius non violat, injusta sit, quæ prædicata sine dubio ad bellum offensivum applicari non poterunt. Quod vero bellum defensivum cum custodia socialitatis consistere possit, id nullam contradictionem involvit, cum tamdiu saltem me erga alios socialem exhibere adstringar, quamdiu alter à sua quoque parte se talem exhibet. Et notum est, defensionem toties licitam esse, quoties offensio injusta est, nec videri potest, quomodo alter de rupta socialitate adversus defensorem conqueri valeat, qui prius à sua parte vincula socialitatis rumpere non dubitavit.

§. XV.

Quoad *secundum*, nescio ab initio, quo fundamento inductus Vir Consultissimus *part. post. p. 64. n. 1.* posuerit, quod ego factus sim, non omnia jura *naturæ* ex principio socialitatis deduci posse; factus sum, incestus, sodomix, &c. turpitudinem non posse deduci ex principio socialitatis, sed hoc non sum factus, talia Crimina esse contra jus naturæ, id est, solam rationem sibi relictam ejusmodi turpitudinem absque accedente Divina revelatione cognoscere & alteri evidenter demonstrare posse. Ast tamen *p. 67. n. 16.* addit, nullum aliud esse, quod evidentius & magis directo contra naturam sit, quodque natura magis horreat & abominetur. Sed hæc quidem dicuntur, non autem probantur. Quod si Vir Consultissimus per *naturam* ipsum DEUM intelligit, *v. part. post. p. 59. n. 19.* (quippe qui à nonnullis *natura naturans* appellari consuevit) tunc vera quidem ejus est assertio, sed tunc etiam mihi non contradicit, quia de eo saltem

B 3

quæ-

4 DUBIA CIRCA PRINCIPIUM JURIS

quæro, utrum voluntas divina per solam rationem cognosci possit. Verum etiam maner, quod Christiani (utinam omnes!) qui lumen revelationis habent, talia crimina horreant & abominentur; sed exinde nondum conficitur, quod eadem abominatio in illis deprehendatur, qui tali revelationis lumine destituti vivunt.

§. XVI.

Nec quicquam obstat, quod tamen multæ gentes, quæ scripturam non habuerunt, ab incestu, &c. abstinerint; nulla enim est consequentia: Gentes hoc vel illud factum pro turpi reputarunt, ergo hoc ex solo rationis sibi relictae dictamine cognoverunt. Hauserunt multa ex traditionibus, quemadmodum alii jam ostenderunt, Aegyptios rudimenta Legum suarum ab Hebræis accepisse, idem quoque Græcos observandum; quorum Leges deinde ad Romanos translatae sunt, quare de Mornæus *de veritate Christianæ Religionis Cap. 8.* legi meretur. Sed tamen Vir Consultissimus etiam probare nequit, apud omnes Gentes quascunque incestus species, quæ in S. Scriptura prohibentur, pro turpibus habitas fuisse. Atheniensibus enim eodem patre natas uxores ducere licebat juxta Corn. Nepotem *in Vita Cimonis*, qualia plura de aliis Gentibus recenset Pufendorff *de J. N. & G. lib. 6. c. 1. §. 34. seqq.* Quare vero Deus Gentes ob incestum puniverit, de eo dictum in *delineat. histor. jur. div. §. 116.*

§. XVII.

Miror verò, Virum Consultissimum p. 66. asseruisse, quod *adulteria non turbent socialitatem & pacem observant.* Deprehenduntur sanè interdum nonnulli bo-

NATURALIS EJUSQUE VINDICIAS. 15

boni viri, qui non solum vident & patiuntur, sed etiam
qui ducunt nitidos in sua teſta procos,
(quales quatuor cornibus præditos esse jocatur non-
nemo;) sed hi rariores sunt & regulam constituere
nequeunt. Quantus est contrario dolor & quanta
inimicitia adversus adulteros ut plurimum oriri so-
leat, exinde facile patet, quod Romani jus occidendi
adulterum in adulterio deprehensum permiserint. Et
hæc tam aperta sunt, ut probatione aliqua non indige-
ant. Quod verò addit, non adesse turbationis causam,
si communio uxorum consensu gentium esset recepta,
(an bene, an male, nunc non disputamus), id planè
à scopo abludivit, quia tunc non darentur adulteria.

§. XIX.

Percurramus jam sigillatim ea dabilia, quæ Vir
Consultissimus *in part. post. p. 58. seqq.* attulit. Dicit:
Pœnam mortis non posse firmiter inferri ex societatis stu-
dio; quid tum postea? quamvis enim hæc ex præce-
pto juris naturæ non posset inferri, nihilominus ta-
men etiam studium socialitatis non prohibet, quò
minus talis pœna statui in Republica possit contra il-
lum, qui vincula socialitatis rupit, v. §. XIV. Dicit:
materiam successionum, contractuum, &c. item conditio-
rum Romanarum non posse ex principio socialitatis de-
duci; si Vir Consultissimus de solennibus contra-
ctuum, de certa determinatione successionis & alio-
rum negotiorum loquitur, concedimus facile ipsius
assertum, hæc omnia enim ex Legibus civilibus de-
scendunt, nec ulla necessitas nos urget, ut hæc præ-
cisè ex jure naturæ deducamus, interim tamen jus
natu-

6 DUBIA CIRCA PRINCIPIUM JURIS
naturæ dicitur, omnia promissa, qualitercunque ea
facta fuerint, servanda esse, aut si non servantur, re-
mediis compulsivis locum dari, quia alias violaretur
socialitas & pax inter contrahentes.

§. XIX.

Pergit: *Adamum, cum salus esset, se ipsum occidere potuisse non obstante principio socialitatis; sed nos non disputamus de tali jure naturæ, quod locum haberet, si unus solus homo existeret, sed quod nunc valet, postquam hodie multi homines in societate vivunt. Quod verò addit: nec post societatem insignis adeo nefas fore (si quis se interficeret) cum non admodum verenda inde esset societatis turbatio, quia in se, non in societatem se viret; id principium petere videtur. Homo enim, quicumque sit, non propter se solum, sed propter alios etiam creatus est, ut & suam & aliorum utilitatem promoveat, (hoc enim est socialiter vivere) aut re, aut consilio, unde sine dubio in socios injurius est, qui per autocheiriam aliorum contumodo & utilitati se subtrahit. Et quod se subtrahere non debeat, id ipsam exinde quoque fluit, quia ut ipse dicit Vir Consultissimus, vivendi cupido naturalis est hominibus.*

§. XX.

Instat: *Ita homines naturaliter tenerentur & cogentur ad matrimonia, quia necessaria sunt ad custodiendam & augendam societatem, quod tamen nemo dixerit; Imò hoc dixit inter alios Pufendorff. l. 6. C. I. §. 7. homines ad matrimonium ex ratione à Viro Consultissimo adducta obligari, quæ tamen obligatio singula individua tunc non stringit, si sat multi alii deprehenduntur, qui generatione prolis occupantur, aut si quis facultate alendi*

di uxorem nondum polleat, quia præcepta affirmativa ad suiimplentionem commodam occasiõem requirunt.

§. XXI.

Unde verò probabit Vir Consultissimus, *quod jura inter DEUM & homines quoque ex jure natura deduci debeant*, an forsan ex l. 1. §. 4. junct. l. 2. ff. de I. & I. illa verò probatio rem non conficiet, quia in hac controversia Legum Romanarum nulla est autoritas, præcipuè cum ea, quæ de jure naturæ in dictis Legibus habentur, nonnisi ex principiis Philosophiæ Stoicæ, quam nos non profitemur, explicari possint. Hac occasione etiam de iis videndum, quæ d. part. post. p. 71. habentur. Dixeram ego: jura inter DEUM & homines non deduci ex jure naturæ, sed antea jam supponi; obiicit Vir Consultissimus, *contradictionem videri, principium juris universale & adequatum esse, & tamen quedam extra illud supponi, nam illud demum verum principium esse, in quod omnia jura resolvuntur*. Verum hîc provoco ad omnes, qui jurisprudentiam profitentur, an unquam sub Vocabulo *Jurisprudentiæ* aliud quid intellexerint, quam talem Disciplinam, quæ officia *hominum inter se* pro objecto habet? ego quidem hætenus in scriptis eorum Jctorum, quæ mihi legere licuit, alium significatum invenire non potui. Hic significatus autem non ad solam jurisprudentiam civilem, sed ad naturalem quoque pertinet, quia & hæc est Juris prudentiæ species. Non ergò confundamus *Theologiam naturalem & Jurisprudentiam naturalem*, disciplinas distinctissimas, quarum illa de officiis hominis erga DEUM, hæc autem de officiis hominum inter se agit. Quæ ergo est contradictio, quod extra
 C prin-

81 DUBIA CIRCA PRINCIPIUM JURIS

principium socialitatis quædam supponantur, quæ ad jurisprudentiam naturalem non pertinent, & quid propterea decedit ejus principii veritati & universalitati, quia illud non simul principium disciplinæ alterius cujusdam planè diversæ? Idem quoad ea observandum, quæ de Angelis & officio erga eosdem *d. p. 71.* tradit Vir Consultissimus, quamvis planè nondum probaverit, quod existentia Angelorum ex ratione demonstrari possit, nam quoad ea, quæ de testimoniis quorundam Philosophorum Gentilium adducit, reperti debent, quæ suprâ §. XVI. diximus.

§. XXII.

Porro obiicit Vir Consultissimus *p. 59. cultum quoque parentum nullo modo ex principio socialitatis sequi, non enim eo cultu neglecto societatem everti necessum esse, fluere verò illum unicè ex voluntate DEI*; Lusus in terminis est. Verum est, cultu parentum neglecto non everti societatem, sed quis, quæso, unquam dixit, ea tantum esse contra jus naturæ, quæ societatem evertunt? Sufficit ergò, quod per neglectum cultûs paterni liberî socialitatem & pacem turbent, & eò ipso tanquam Autores rixæ Parentibus occasionem suppeditent, inobedientiam illam violentis etiam mediis justè coercendi. Quis interim negavit, quin cultus parentum ex voluntate divina tanquam ex principio essendi unicè profluat? non exclusò tamen principio cognoscendi.

§. XXIII.

Ea verò, quæ sequuntur *d. p. 59. nollem, Viro Doctissimo excidissent. Raptus, inquit, tam Sabinarum, quam Siloitarum liciti fuissent, utpote ad conservationem societatis adhibiti. Ita revera Latrones, an-*
thro-

thropopbagi, &c. non obligarentur jure nature, quia vel negant sibi societatem esse, vel, si qua sit, illam respuunt, hi ergò ex alio principio convincendi sunt. Videamus, an hæc, quæ recententur, ad principium Socialitatis quadrent. Præcipit illud ad normam voluntatis divinæ: *Nihil esse faciendum, quod socialitatem & pacem, quæ cum aliis, non solum personis privatis, sed integris etiam populis colenda, quocunque modo turbet, quæritur jam, an raptus Sabinarum & Siloitarum, item an Latrocinia, &c. socialitatem & pacem non turbarent, aut communiter turbare soleant, (nam quamvis interdum aliquis juri suo renunciaret & talia non ulciscatur, hoc ad rem non pertinet:) quæritur, inquam, an homines, quibus vel filia vel res in commercio existentes invitis auferuntur, hoc æquo animo perferre consueverint, aut annon potius tale illicitum factum eos, quibus illatum ad justam vindictam permoveere soleat? Non opus esse videtur, ut responsionem addam, ira cuilibet illa in oculos incurrit. Quis enim unquam illud pro principio juris nature venditare cogitavit, quod ad custodiam privati hominis, vel unius particularis societatis cum injuria & læsione aliorum pertinet, in qua opinione est Vir Consultissimus pag. 63. num. 7. Uberius hac de re jam egi in *Delineat. histor. jur. nat. §. 69.* quò me brevitatè causa remitto. Ceterum, si homines quidam tam absoni essent, ut negent sibi societatem esse (melius: sibi socialitatem colendam esse, nam hæc duo sæpe etiam, sed malè confunduntur,) aut si socialitatem respuant, annon existimat Vir Consultissimus, ut etiam absurditatis prolaberentur ejusmodi homines, ut illa sex*

principia cognoscendi voluntatem divinam, quæ ipse tradit *part. prior. p. 47. seqq.* similiter respuerent, annon dicerent forsan ea planè non esse evidèntia, v.g. ex quo motu hominis & aëtionè Creatoris voluntas divina sit cognoscenda, quisnam sit finis necessarius, quænam sit mediis necessitas & quid ex natura perfectissimi Creatoris consequatur, &c.

§. XXIV.

Agmen objectionum *d. p. 59.* claudit sequens: *Prohibitionem Polygamie injustam fore & contra jus naturæ, quia multitudo procreationum facit ad promovendam & augendam societatem humanam, adeoque hæc ipsa per illam prohibitionem turbaretur.* Procederet hæc Viri Consultissimi assertio, si jus naturæ polygamiam præciperet, tum enim contra hoc præceptum nullus Legislato humanus aliquid statuere posset; ast quis unquam statuit, Polygamiam esse ex jure præceptivo? Unde, quia jus naturæ eandem saltem *permittit*, ea quoque sine dubio rectè prohibetur, præcipuè cum nec eâ prohibita procreationum sit penuria.

§. XXV.

Adhuc unum Viri Consultissimi argumentum ad hanc classè pertinet, quod *d. part. post. p. 72. n. 15. seqq. de Eremitis* habet, nam de Latronibus in §. XXIII. jam vidimus. *Primò* dicit, Eremitas ex hypothèsi eorum, qui Deum pro primo juris Naturæ principio (effendi) non habent, socialitati renunciare posse; sed cum nemo hanc hypothèsin, nec ipse Grotius ut supra ostensum, foveat, hinc quoque ut multa verba de ea faciamus, operæ pretium non videtur. *Deinde*, subjungit, quamvis voluntas divina pro tali principio habeatur,

tur, nullam tamen rationem impedire, quò minus quis ab ea (societate) recedere possit. Rectè, quis impediret aliquem, quò minus à societate recedat, sed illud voluntas divina impedit, quod à socialitate recedere ne utiquam possit, id est, quamvis e.g. Eremita actu in societate non vivat, non tamen debet alios, qui in societate permanent, nec palam, nec clanculum, lædere, nec etiam se subtrahere, si quis ad eum accedat, qui ejus consilio & auxilio indiget. Socialitas enim non in utilitatem unius, sed in omnium commodum introducta est & quidem ex Legis præcepto.

§. XXVI.

Removendæ nunc quoque sunt contradictiones, quas Vir Consultissimus illis, qui principium socialitatis defendunt, imputare voluit. Dixeram, lumen rationis maxima imbecillitate laborare & sic longè plura in jure divino (revelato scilicet universali) prohiberi, quàm quæ ex jure naturæ tanquam illicita deduci possint. *Anne*, inquit Vir Consultissimus, (p. 65. n. 3. part. post.) *hac pugnare videntur, esse principium verum & adequatum, & tamen tam imbecillum, ut inde omnia gentibus illicita deduci nequeant.* Ego nullam pugnam video. Quod autem Viro Consultissimo ita visum fuerit, hoc exinde sine dubio provenit, quoniam ille nescio ex qua causa, inter lumen rationis & revelationis differentiam agnoscere non vult, v. *suprà* §. III. & IV. & sic supposuit, quod omnia, quæ Gentibus illicita sunt, necessariò ex jure naturæ deduci debeant, quorum magnam partem nos ex jure revelato deducimus. *Nec hæc, addit, componi posse existimo, lumen rationis maxima imbecillitate laborare. Illa enim imbecillitas si esset, non in lu-*

mine rationis, sed in hominibus existeret, & horum, non illius vicium foret. Nemo aliter dixit, quam quod ex hominum vitio obscuratio & imbecillitas luminis rationis proveniat, & sic quando imbecillitas de eo lumine prædicatur, eam semper ex hominum vitio provenire quilibet confitetur. Deinde verum quidem est, quod si ratio integra mansisset, prohibito illa ex ipso jure ~~natura~~ *cognosci potuisset, v. g. incestus, sodomia, &c.* sed quod addit, *jus natura & idem hodie esse, quod olim in Statu integro fuit*, id est, idem adhuc hodie sine revelatione cognosci posse, quam quod in Statu integritatis de moralitate actionum humanarum cognosci poterat, hoc seriò sine dubio non dixit Vir Consultissimus, cum tritissimum sit, quod mutato statu etiam jus mutetur. Voluntas divina manet eadem, Vir Consultissime, sed non principium eandem cognoscendi, id est, ratio sibi relicta, quæ post lapsum obscurata est, quod pluribus jam olim contra Valentinum Alberti ab aliis ostensum fuit. Nollem sanè, ut principium cognoscendi cum ipsa voluntate divina, tanquam principio essendi & fonte juris naturæ, semper misceretur.

XXVII.

Postremò p. 74. adversa fronte pugnare existimat *socialitatem esse principium & tamen aliud esse prius.* Sanè, si principium essendi & cognoscendi pro uno eodemque habentur, pugna sine dubio adest, sed quoniam illa misceri non debent, quia ipse Vir Consultissimus sex principia cognoscendi sive probandi statuit, nulla repugnantia exinde oritur, licet statuam, principium socialitatis hoc respectu, *quando scilicet de modo cognoscendi agitur*, esse primum, alio tamen respectu adhuc prius

prius esse, *scilicet quando de primo autore juris naturalis agitur.* Et his observatis, quamvis de uno saltem jure non de diversis agatur, socialitas tamen sanò sensu & certo respectu primum dici potest principium, & omninò adlatam distinctionem ad tollenda alia dubia quoad Pufendorffii assertiones obvenientia facere ad hucdum arbitror.

§. XXIX.

Prout ab initio dixi, ita adhuc repeto, me faciliè pati posse, ut Vir Consultissimus novum significatum *juris natura* assumat & lumen rationis atque revelationis pro synonymis habeat; sed hoc facto aliorum principia non statim corruere autumo, qui Vocabulo juris naturæ utuntur, prout hactenus ejus significatio inter scriptores hujus Disciplinæ usitata fuit, eoque ipso nihil aliud indigitant, quam jus illud, quod omnibus Gentibus sacra scriptura destitutis liquidò demonstrari potest. Omnes Gentes illud pro turpi reputant, quòd pacem turbat; ast si ad *verba* Creatoris provoces, hæc ad jus revelatum pertinent; si ad *motus homini indditos, se ad actione: Creatoris earumque finem necessarium & mediòrum necessitatem* & denique ad *naturam perfectissimi Creatoris*, nescio, an exinde homo ethnicus convinci possit, cujus motus naturales, (nam de iis sermo est) sæpius ad perverfa, quam ad honesta tendunt & cui de fine actionum Creatoris, mediis ad eum obtinendum pertinentibus, natura item entis perfectissimi ex coe-cutiente ratione parum vel nihil constar. Ex sacris literis quidem omnia ea felicissime hauriuntur, sed tunc non amplius versamur in limitibus juris naturæ.

§. XXIX.

§. XXIX.

Concludit Vir Consultissimus p. 75. *Cum autem hætenus fere tantum disceptatum sit, quid Pufendorffius senserit, liceat pace V. C. quarere, cui bono? Nec tanti id est, nec mea refert, neque contra Pufendorffium, sed pro veritate juris naturalis disputo.* Mea, Vir Consultissime, eatenus refert, mentem Pufendorffii circa principium juris naturæ eruisse, quoniam ejus hypothesein de socialitate hætenus non ex cœco aliquo præjudicio, sed veritate doctrinæ convictus, secutus sum, & quoniam tamen ea hypothesis tanquam *temeraria, perniciofa, non toleranda, (v. Disp. §. 36. & 38.)* ut alia taceam, depicta erat. Interim non solum integra Disputatio Viri Consultissimi, sed etiam Tractatus doctissimus deinde editus (cui Vindiciæ adversus meam Delineationem insertæ sunt) apertè ostendit, Virum Consultissimum revera contra Pufendorffium præcipuè disputasse.

§. XXX.

Hæc pro tenuitate ingenii mei nunc sufficient. Non potui ex iterata perlustratione harum pagellarum deprehendere, me aliquid posuisse, quod acerbum esset atque ita comparatum, ut singularem illum adfectum, quò Vir Consultissimus me hætenus persecutus est, lædere valeret, quod si vero tale quid præter intentionem meam irrepserit, illud hoc ipso revoco & detestor. Nihil addo, quam ut enixe rogem, ut Vir Consultissimus eundem, quem hætenus expertus sum favorem, erga me continuare haud detrectet, cujus ego vicis sim, merita condignis exornare encomiis nunquam decro. Dabam in Academia Fridericiana d. II.

Octobr. A. O. R. M. DCCIII,